

Конкурс за най-хубав разказ и стихотворение

„ХОРА ЗАДЪ МАШИНИТЕ“

(Цикъл)

1.

Животът си тече . . . Текат годините
— под тръска на толков колела,
— под писъка отсечен на сирените
— край черните, опушени гърба . . .

Тече . . . Шуми всред вихрите и влакове
всрѣд жегалѣто, есен и във студ . . .
Животът удря твърдо своите чукове
и чупи младостта ви съ удар лют.

Зова ви смѣло — Хора задъ машините, —
че виждамъ ви във толкова депа,
подъ буферите, всѣде — подъ вагоните
— във мрака и въ разгара на деня.

Спирачи, машинисти и — чиновници
по гарите . . . и тръгнаха на път
. . . Вий всички съ за менъ едно — работници
за слънчевото благо на родът . . .

2.

Прѣхти очаква, вижъ, локомотива
— да свѣтне съ пламъ зеленото око,
като орелъ съмъ много едра сила
да литне къмъ смѣлчания наклонъ.

Край него машиниста съмъ маслѣнка

се мѣрка — съ буйна факла във рѣка
оглежда всичко въ редъ ли е . . . и тънко
подсвирква си съсъ весела душа.

Нощта е тъмна . . . облаци се свеждатъ . . .
Семафорите съ кървави стрели
разкъсватъ тая мрачна, черна мрежа . . .
Във мигъ една, зеленина струи . . .

Чиновникътъ подига сръчно диска.
Готово е . . . и въ свѣсеня мракъ
политва съ устремъ — весель машиниста
. . . Затишие следъ миналия влак . . .

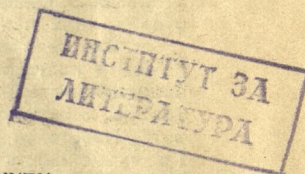
3.

Депото грѣ въ топла свѣтлина . . .
Машините стоятъ и си почиватъ . . .
А релсите съ змии — тишина
които пиятъ и въ едно се сливатъ.

Въ депото трѣска, шумъ — животъ кипи
монтѣори, калфи, шльоосери работятъ.
Играе паренъ чукъ всрѣдъ потъ, искри
— звѣни неузнаваемо живота.

Омацани тѣ чукатъ и деня
поглежда презъ огромните прозорци . . .
Разплисва се лазурна свѣтлина
отъ нѣкакви, небесни, златни стомни . . .

Янко Д. Урумовъ

СВѢТЛА

Разказъ

Слизаме отъ трамвая № 6 на последната спирка въ кв. Ив. Вазовъ и потъваме въ непрозрачна мъгла. Снѣгътъ е коравъ и хрущи подъ краката ни. Хапливиятъ вѣтеръ щипе страните, преминава презъ дрехите и плъзва ехидно по топлата кожа. Студени трѣпки ползватъ по тѣлото. Закопчаваме по-добре палтата, главите хлѣватъ въ вдигнатите яки и забързваме нататък. Малките кжшурки сякашъ съ разтопени въ гжстата мъгла. Тукъ-тамъ бледа лампена свѣтлина, се процежда презъ нѣкой прозорецъ, а рѣдките електрически крушки висятъ въ въздуха като жълти петна. Пресичаме околорѣсната желѣзопътна линия и навлизаме въ кв. Тухларните фабрики. Настигаме мжжъ и жена. Мжжътъ е прегърбенъ подъ тежестта на пълния, навърно съ вжглища, чувалъ. Влажна кашлица раздира гърдите му и той начесто хричи. Жената бавно пристѣпя следъ него, носейки въ ржцетъ си заспалото пеленаче.

Приятелката ми закрива замръзналчетъ си носъ съ вълненото шалче.

Центърътъ на града съ своите обилно осветени улици и витрини, съ своя грохотъ, автомобилни сирени и трамвайни звънци, ни се струва като приказка въ този тъменъ заснѣженъ кварталъ.

— Когато се топятъ снѣговетъ или валиятъ дъждове, кой знае каква калъ е тукъ — пита приятелката ми.

— Непроходима!

— Свѣтла много ли далече живѣе!

— Чакай! Има още пжть. Дано не се

заблудимъ въ мъглата. Навѣрно е много злѣ, за да пише тревожно писмо.

— Разправи ми, моля те, за нея.

— Съ Свѣтла бѣхме съученици. Следъ свършването на гимназията азъ заболѣхъ отъ туберкулоза. Постѣпихъ въ санаториума.

Още рано сутринта бѣхъ приготвила куфара си и чакахъ съ нетѣрпение часа на излизането ми. Този денъ азъ трѣбваше да напусна санаториума. Знаехъ, че навънъ животътъ ще ме посрещне безсърдеченъ и студенъ, но упоритата борба съ туберкулозата закали моя духъ и азъ бѣхъ готова. Тръгнахъ къмъ кабинета на лѣкарката, за да получа традиционното наставление за бждещия ми животъ. Минавайки край хола, мѣрнаха ми се две познати черни очи. Спрѣхъ се и се вгледахъ въ тѣхъ. Гледаха ме и тѣ: топли, влажни и усмихнати. Изведнажъ нѣщо като вълна се надигна въ гърдите ми, сграбчи разтупканото ми сърдце и ме задуши.

— Свѣтла!

— Милке!

Прегърнахме се. Почувствахъ до гърдите си костите на нейния скелетъ.

— Ти — защо, какъ! — забъркано започнаха да излизатъ отъ устата ми въпроси, въпрѣки че отдавна знаехъ защо и какъ се разболява човѣкъ т. б. ц.

— Отъ кога си болна! — я питамъ и се виждамъ тревожно въ очите ѝ, за да видя дали знае жестоката истина, че дните ѝ сж преброени.

— Отъ кога си болна! — я питамъ и се дрезгавъ, въ нейната усмивка гори надеждата и жаждата за животъ, но въ очите ѝ смъртта се хили. По дрезгавия гласъ разбрахъ, че туберкулозата е посѣла коварните си бактерии и въ гърлото ѝ отъ нѣдето нѣкога струеше звѣнливия смѣхъ на младостта.

— Преди нѣколко месеца получихъ кръвоизлияние въ фабриката.

— Въ фабриката! . . . А дипломата! . . .

— Дипломата, — горчиво се усмихна тя, — е прибрана у дома, заедно съ кръщелното свидетелство, овехтѣла отъ скитането по канцеларските маси и чекмеджета. Напраздно чакахъ назначение. Постѣпихъ въ макаронена фабрика, съ 25 лева надница. Трѣбваше да изнасямъ макароните, нависени на ржцетъ ми, на втория етажъ, въ сушилната, където температурата е много висока и горещината нетърпима. Наредждахъ макароните на специални прѣтове, изравнявахъ провисналите имъ краища и връщахъ долу изрѣзаното за нова преработка. Всичко това трѣбваше да се завършва много бързо, защото машината непрекъснато бѣлаше макарони. Когато спирахм работата на обѣдъ въ 1 часа, чувствахъ ризата си залепена за гърба. Отслабнахъ доста. Бодехи начесто произваха гърдите ми. Загубихъ и апетитъ. Освенъ тежката работа, която много ме изтощи, оказа своето влияние и помѣщението. Нехигиенично и безслънчево, то прилича на сжчински затворъ. Бѣхъ ре-